

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1Cdo/83/2023
Identifikačné číslo spisu:	7817206169
Dátum vydania rozhodnutia:	30.10.2024
Meno a priezvisko:	JUDr. Erika Šobichová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2024:7817206169.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu: KAMIOR s .r. o., Vranov nad Topľou, Boženy Nemcovej 1157, IČO: 44 857 209, zastúpený advokátom JUDr. Ivanom Jurčišinom, Prešov, Severná 16/A, proti žalovanému: Q. V., narodený XX. N. XXXX, I., I. XX, zastúpený advokátom JUDr. Jurajom Lukáčom, Poprad, Námestie sv. Egídia 11/6, o zaplatenie 10.000 eur s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Rožňava pod sp. zn. 12C/35/2017, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach z 18. októbra 2022 sp. zn. 6Co/108/2021, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovaný má nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Rožňava (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo len „súd“) rozsudkom zo dňa 6. mája 2021 č.k. 12C/35/2017-358 uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 10.000 eur spolu s úrokom z omeškania z dlžnej sumy vo výške 5,05 % ročne od 24. marca 2015 do zaplatenia, dohodnutý zmluvný úrok vo výške 1.000 eur, všetko do troch dní od právoplatnosti tohto rozsudku (výrok I.), v prevyšujúcej časti žalobu zamietol (výrok II.) a žalobcovi priznal voči žalovanému nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 % s tým, že o výške týchto trov bude rozhodnuté samostatným uznesením po právoplatnosti rozsudku (výrok III.).

2. Rozhodol tak o žalobe, ktorou sa žalobca domáhal od žalovaného zaplatenia sumy 10.000 eur, paušálnej náhrady nákladov spojených s uplatnením pohľadávky o výške 40 eur, spolu s úrokom z omeškania vo výške 0,05 % denne zo sumy 10.000 eur od 24. marca 2015 do zaplatenia a dohodnutého zmluvného úroku vo výške 1.000 eur. Žalobu odôvodnil tým, že žalobca ako veriteľ uzavrel so žalovaným ako dlžníkom dňa 24. septembra 2014 zmluvu o pôžičke na sumu 10.000 eur spolu s dohodnutým úrokom vo výške 1.000 eur, ktorý je splatný ku dňu splatnosti pôžičky. Žalovaný sa zaviazal, že dlžnú sumu vráti veriteľovi na jeho účet v lehote do 23. marca 2015. Žalobca a žalovaný súhlasili, že ak žalovaný nevráti pôžičku riadne a včas v dohodnutom termíne do 23. marca 2015, zaplatí žalovaný žalobcovi aj dohodnutý úrok z omeškania vo výške 0,05 % denne z požičanej sumy za každý

deň omeškania, počnúc od 24. marca 2015 až do úplného zaplatenia. Napriek tomu, že pôžička sa stala dňa 23. marca 2015 splatnou, žalobcovi žalovaný dlžnú sumu neuhradil.

3. Na základe odvolania žalovaného Krajský súd v Košiciach (ďalej len „odvolací súd“) zmenil výrok I. rozsudku súdu prvej inštancie tak, že žalobu zamietol. Žalovanému priznal proti žalobcovi nárok na náhradu trov celého konania v rozsahu 100 %.

3.1. Odvolací súd dospel k záveru, že bol naplnený odvolací dôvod podľa § 365 ods. 1 písm. h) CSP. Súd prvej inštancie zo zisteného skutkového stavu nevyvodil správny právny záver, že započítací úkon zo strany žalovaného je neplatný. Predmetom konania bol nárok žalobcu uplatnený titulom zmluvy o pôžičke uzatvorenej medzi žalobcom ako veriteľom a žalovaným ako dlžníkom dňa 24. septembra 2014 na sumu 10.000 eur s dohodnutým zmluvným úrokom vo výške 1.000 eur, ktorú pôžičku sa zaviazal žalovaný splatiť v lehote do 23. marca 2015. Na zabezpečenie nároku vyplývajúceho z tejto zmluvy o pôžičke zriadili zmluvné strany záložné právo, ktoré bolo zapísané v Notárskom centrálnom registri záložných práv dňa 24. septembra 2014. Obrana žalovaného v tomto konaní spočívala v tvrdení, že došlo k zániku záväzku jeho splnením a započítaním vzájomných záväzkov a pohľadávok medzi stranami sporu, ktoré si uplatnil jednostranným započítaním listom zo dňa 11. marca 2016 tak, ako je to vyššie uvedené. Zo zmluvy o pôžičke uzatvorenej medzi stranami dňa 24. septembra 2014 z bodu III. vyplýva, že dlžník ručí za uvedenú pôžičku celým svojím osobným, hnutelným a nehnuteľným majetkom, ale najmä návesom nákladným špeciálnym, kategória O4, ev. č. B., ku ktorému bude zriadené záložné právo samostatnou záložnou zmluvou (ktorá bola následne uzatvorená a zapísaná v Notárskom centrálnom registri záložných práv).

3.2. Žalovaný sa návrhom podaným na Okresnom súde vo Vranove nad Topľou (vedeným pod sp. zn. 9C/91/2016) domáhal určenia, že záložné právo zriadené na zabezpečenie nároku vyplývajúceho z tejto zmluvy o pôžičke (t. j. ktorým bola zabezpečená pohľadávka žalovaného voči žalobcovi na zaplatenie sumy 10.000 eur s prísl. - záložné právo na návесе ev. č. XX.XXX), zapísané v Notárskom centrálnom registri záložných práv dňa 24. septembra 2014, zaniklo v dôsledku zániku uvedenej pohľadávky splnením a započítaním (pohľadávky vo výške 2.000 eur vyplývajúcej zo zmluvného vzťahu a pohľadávky titulom bezdôvodného obohatenia) - t. j. na základe totožných skutkových tvrdení, ako uvádzal na svoju obranu v tomto konaní.

3.3. Okresný súd Vranov nad Topľou žalobu zamietol a na základe odvolania Krajský súd v Prešove rozsudkom zo dňa 7. septembra 2022 č.k. 13Co/36/2022-823 zmenil rozsudok súdu prvej inštancie tak, že určil, že záložné právo zapísané v Notárskom centrálnom registri záložných práv pod č. zápisu 17743/2014 zaniklo a nahradil prejav vôle žalovaného s vykonaním výmazu predmetného záložného práva.

3.4. Rozhodnutie vo veci pritom záviselo od posúdenia predbežnej otázky, či došlo k zániku pohľadávky veriteľa - spoločnosti KAMIOR s.r.o. voči dlžníkovi - Q. V., ktorá bola predmetným záložným právom zabezpečená. Krajský súd v Prešove uvedenú predbežnú otázku posúdil tak, že pohľadávka spol. KAMIOR s.r.o. zo zmluvy o pôžičke zo dňa 24. septembra 2014 zanikla z dôvodov, na ktoré Q.. V. poukazuje aj v tomto konaní. Z odôvodnenia uvedeného rozhodnutia vyplýva, že odvolací súd považoval za vyvrátenú obranu žalovaného (spoločnosť Kamior, s.r.o.) v tom, že predmetné motorové vozidlo za obdobie po uzavretí zmluvy o pôžičke už neužíval a že motorové vozidlo užíval len v čase, za ktorý zaplatil žalobcovi vyfakturované sumy, keď z vykonaného dokazovania mal za nepochybne preukázaný počet vykonaných jász minimálne v rozsahu 55 dní v danom období, a teda mal za preukázaný vznik bezdôvodného obohatenia na strane žalovaného na úkor žalobcu (ktorého motorové vozidlo užíval a nepreukázal, že došlo k zaplateniu odmeny za užívanie bez zmluvného vzťahu). Krajský súd v Prešove uzavrel, že pokiaľ bolo preukázané, že obrana žalovaného nie je pravdivá, a teda užíval motorové vozidlo s návesom žalobcu minimálne v rozsahu 55 dní, pričom ďalšie návrhy na doplnenie dokazovania boli zamietnuté z dôvodu, že sa jedná o možný konflikt s obchodným tajomstvom tretej osoby, odvolací súd mal za to, že bola preukázaná minimálne výška bezdôvodného obohatenia cca 6.000 eur. Mal teda za to, že žalobca preukázal, že tvrdenia žalovaného nie sú pravdivé, žalovaný jeho vozidlo užíval a záväzok žalobcu zanikol na základe započítania. Odvolací súd sa nestotožnil so záverom súdu prvej inštancie, podľa ktorého je žalobca povinný preukázať denno-denné používanie motorového vozidla s návesom za obdobie celého roka, ako to tvrdil žalobca v žalobe. S poukazom na špecifickú situáciu, kedy žalobca preukázal dôvodnosť väčšiny svojej započítacej námietky, pričom z dôvodu obrany tretej osoby na

ochranu jej údajov, ktoré sú predmetom obchodného tajomstva, odvolací súd mal za to, že žalobca v dostatočnej miere uniesol dôkazné bremeno a naopak žalovaný (spoločnosť KAMIOR s.r.o.) nepreukázal opak, teda že neužíval motorové vozidlo žalobcu. Považoval za spravodlivé vec uzavrieť tak, že nárok žalobcu bol dostatočne preukázaný. Aj keď tvrdenie o vrátení sumy 3.000 eur Krajský súd v Prešove nepovažoval za preukázané zo strany žalobcu (Q. V.), vo vzťahu k meritu veci táto skutočnosť nemala vplyv na konečné rozhodnutie vzhľadom na množstvo preukázaných vykonaných jazd žalovaným za rozhodné obdobie.

3.5. Zásada právnej istoty obsiahnutá v článku 2 Civilného sporového poriadku, predstavuje základ pri úprave právnych pomerov strán sporu a predstavuje jednu z podmienok konania, keďže súd nemôže opätovne prejednávať právoplatne rozhodnutú vec a zároveň platí, že ak pre konanie vo veci samej je významná predbežná otázka, ktorá bola medzi stranami právoplatne rozhodnutá, súd nemôže o nej opätovne konať a ani zo zhodných skutkových okolností medzi totožnými sporovými stranami vyvodzovať odlišné právne závery. Totožnosť zhodného základu je daná totožnosťou sporových strán, totožnosťou skutkových okolností i právnej kvalifikácie uplatneného nároku. Pokiaľ ide o iný (nie ten istý) nárok (predmet konania), zásadne platí, že ak v skončenom konaní účastníkov došlo právoplatným súdnym rozsudkom k vyriešeniu hmotnoprávneho vzťahu, z ktorého sa aj tento (nový nárok neidentický s predmetom skončeného konania) odvodzuje, je v súd v tomto ďalšom (novom) občianskom súdnom konaní pri zodpovedaní predbežnej otázky (ktorá právoplatným súdnym výrokom sa už vyriešila ako vec sama) týmto vyriešením viazaný. Najvyšší súd Slovenskej republiky riešil tzv. prejudiciálnu v niekoľkých svojich rozhodnutiach (1Cdo/133/2009, 1Cdo/44/2010, 4Cdo/231/2013, 3Cdo/115/2016, 5Cdo/13/2020). Pokiaľ už bola v občianskoprávnom konaní právoplatne vyriešená určitá otázka hmotnoprávneho vzťahu účastníkov, je súd v inom konaní, v ktorom má tú istú otázku posúdiť ako prejudiciálnu, viazaný jej skorším posúdením (uznesenie NS SR sp. zn. 1Cdo/44/2010, R 40/2013).

3.6. Dôvodnosť nároku žalobcu uplatneného v tomto konaní bolo závislé od posúdenia otázky, či došlo k zániku nároku vyplývajúceho zo zmluvy o pôžičke z 24. septembra 2014 splnením alebo započítaním, ktorá otázka už bola predmetom posúdenia v konaní vedenom pred Okresným súdom vo Vranove na Topľou v spojení s rozhodnutím Krajského súdu v Prešove č.k. 13Co/36/2022. Právoplatným rozsudkom Krajského súdu v Prešove tak došlo k vyriešeniu hmotnoprávneho vzťahu vyplývajúceho zo zmluvy o pôžičke zo dňa 24. septembra 2014 uzatvorenej medzi stranami sporu. V konaní vedenom na Krajskom súde v Košiciach pod sp. zn. 6Co/108/2021 bol preto súd viazaný vyriešením tejto predbežnej otázky a nemohol vychádzať z iného záveru ohľadom zániku nároku vyplývajúceho zo zmluvy o pôžičke uzatvorenej medzi stranami sporu splnením a započítaním, než ako o tomto ich právnom vzťahu už bolo právoplatne rozhodnuté. Krajský súd v Prešove teda už právoplatne rozhodol o hmotnoprávnom základe vzťahu medzi stranami sporu, ktorý hmotnoprávny vzťah je predurčujúci (podstatný) pre rozhodnutie v tomto konaní, preto odvolací súd už nemal možnosť odchýliť sa od záverov, ku ktorým dospel Krajský súd v Prešove pri posúdení otázky zániku povinnosti žalovaného plniť na základe zmluvy o pôžičke. Zo všetkých uvedených dôvodov odvolací súd napadnutý rozsudok vo výroku I. v súlade s § 388 CSP zmenil tak, že žalobu zamietol.

3.7. O trovách konania bolo rozhodnuté podľa § 396 ods. 2 CSP v spojení s § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1, 2 CSP. Žalovaný bol v konaní plne úspešný, preto mu vznikol nárok na náhradu trov celého konania (pred súdom prvej inštancie aj odvolacieho konania).

4. Proti tomuto rozsudku podal dovolanie žalobca. Dovolanie zdôvodnil s poukazom na § 420 písm. f) CSP. Poukázal na to, že odvolací súd dospel k záveru, že došlo k započítaniu, hoci súd prvej inštancie uzavrel, že žalovaný v konaní neuniesol dôkazné bremeno a nepreukázal splnenie všetkých predpokladov pre započítanie, ani to, že došlo k zániku jeho záväzku zo zmluvy o pôžičke. Na záver súd prvej inštancie odôvodnil aj svoje rozhodnutie nevykonať ďalšie navrhované dôkazy.

4.1. Odvolací súd rozhodol o odvolaní žalovaného proti rozsudku súdu prvej inštancie bez nariadenia odvolacieho pojednávania, keď s poukazom na § 385 CSP uviedol v bode 17. - 18. a 27. až 39. odôvodnenia, že súd prvej inštancie v dostatočnom rozsahu zistil skutkový stav, no zo zistených skutočností vyvodil nesprávny právny záver. Takéto dôvody nasvedčujú záveru, že tento sa stotožnil so skutkovými závermi súdu prvej inštancie a v odvolacom konaní sa zaoberal iba jeho právnym hodnotením v nadväznosti na rozsudok v inom konaní medzi stranami sporu, a to rozsudok Krajského súdu v Prešove zo dňa 7. septembra 2022 pod sp. zn. 13Co/36/2022. Pre úplnosť dodal, že aj voči

tomuto rozhodnutiu bolo v zákonom predpísanej lehote podané dovolanie.

4.2. Poukázal na nesprávne rozhodnutie Krajského súdu v Prešove, ktorý v odseku 20. v rozpore s predchádzajúcim tvrdením uviedol, že súd prvej inštancie nesprávne vyhodnotil dôkazy, ktoré sa nachádzajú v súdnom spise a v celom následnom odôvodnení až po ods. 28 sa zaoberá výlučne svojím vlastným skutkovým hodnotením dôkazov, ktoré vykonal súd prvej inštancie. Takýmto postupom odvolací súd hrubo porušil tieto procesné ustanovenia: § 384 ods. 1 CSP, § 188 ods. 1 a 2, § 182 CSP, § 378 ods. 1 CSP.

4.3. Poukázal na rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 2Cdo/45/2010. Žalobca je preto názoru, že odvolací súd svojím nezákonným procesným postupom, ktorým s opačným skutkovým záverom, ako súd prvej inštancie, vyhodnotil dôkazy, ktoré sám na odvolacom pojednávaní nevykonával a tým, že žalobcovi neumožnil ako strane vyjadriť sa k ním vykonanému dokazovaniu a inému hodnoteniu dôkazov, porušil jeho procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

4.4. Za ďalší dovolací dôvod podľa § 420 písm. f) CSP považuje procesné pochybenie odvolacieho súdu spočívajúce v nedostatočnom odôvodnení písomného vyhotovenia rozsudku. Poukázal na § 220 ods. 2 CSP, keď z citovaného ustanovenia vyplýva, že medzi podstatné náležitosti odôvodnenia písomného vyhotovenia rozsudku patrí aj právne posúdenie veci súdom. V písomnom vyhotovení odvolacieho rozsudku v prejednávanej veci napriek tomu, že ide o zmeňujúce rozhodnutie, neobsahuje právne posúdenie veci. Odvolací súd v ňom necituje žiadnu hmotnoprávnu normu a preto žalovaný ako strana sporu nemá možnosť vyhodnotiť správnosť myšlienkového postupu súdu pri podriaďovaní skutkového stavu pod konkrétnu právnu normu.

4.5. Odvolací súd sa vo svojom odôvodnení vôbec nezaoberal skutočnosťou, či akceptuje dokazovanie prvostupňového súdu, ktorý nezistil dôvod započítania, no odvolací súd bez dôkazov preukazujúcich započítanie vykonal, na základe rozsudku Krajského súdu v Prešove sp. zn. 13Co/36/2020 a zmenil rozsudok súdu prvej inštancie. Rozsudok odvolacieho súdu sa javí ako nepreskúmateľný.

4.6. Ďalej uviedol, že prvý rozsudok vo veci, v ktorom bol dôkladne vyhodnotený skutkový stav ohľadom zaplatenia istiny, resp. započítanie, bol vydaný Okresným súdom Rožňava 6. mája 2021 sp. zn. 12C/35/2017, na tento rozsudok a na jeho právne odôvodnenie prihladol vo svojom rozsudku Okresný súd Vranov nad Topľou 11C/91/2016 na podnet žalovaného. Z tohto dôvodu považoval závery Krajského súdu v Košiciach týkajúce sa hodnotenia procesnej a dôkaznej situácie v nadväznosti na zásadu litispendencie za nesprávne. Podľa názoru žalobcu Okresný súd Vranov nad Topľou posudzoval úplne inú vec, založenú na úplne rozdielnom skutkovom podklade, ktoré boli rozdielne oproti žalobe o zaplatenie 10.000 eur, o ktorej rozhodoval Okresný súd Rožňava.

4.7. Základným právnym vzťahom medzi žalobcom a žalovaným bola zmluva o pôžičke. Preto táto zmluva a právo z tejto pôžičky, je právom dôležitejším z hľadiska právnej istoty ako záložná zmluva vo vzťahu k pôžičke. Žalobca je toho názoru, že najskôr mal byť vyriešený problém pôžičky, to sa aj stalo rozsudkom OS Rožňava zo dňa 6. mája 2021 a až následne sa mali riešiť otázky týkajúce sa záložného práva. Z tohto dôvodu sa javí rozhodnutie Krajského súdu v Prešove ako nesprávne a predčasné.

4.8. Krajský súd v Prešove rozhodol predčasne a v nadväznosti na to nesprávne rozhodol aj Krajský súd Košice. Pre vznik litispendencie by sa žalobný návrh mal vyznačovať totožnosťou spočívajúcou v označení právnych následkov (vydanie rovnakých vecí, zdržanie sa rovného konania) a v druhoch žaloby (žaloba na plnenie, určovacia žaloba). Platí teda, že súd, ktorý rozhoduje o žalobe na plnenie si v tomto sporovom konaní musí ako predbežnú posúdiť existenciu, či neexistenciu práva alebo právneho vzťahu, o ktorých nebolo doposiaľ rozhodnuté. Práve na základe tohto posúdenia určitého práva alebo právneho vzťahu súdom v sporovom konaní o splnení povinnosti, žaloba na plnenie konzumuje určovaciu žalobu a vytvára prekážku veci začatej. Rovnaký právny názor prijal aj Najvyšší súd Slovenskej republiky v rozsudku 3Cdo/100/2001 zo dňa 28. mája 2002, ktorý bol publikovaný v zbierke pod R 110/2003. Vzhľadom na uvedené žiadal, aby bol rozsudok súdu Krajského súdu v Košiciach zrušený a vec mu vrátená na ďalšie konanie, zároveň si uplatnil náhradu trov konania.

5. K dovolaniu podal písomné vyjadrenie žalovaný. S dovolaním žalobcu sa žalovaný nestotožnil, rozsudok odvolacieho súdu považuje za správny, zákonný, náležité odôvodnený a spravodlivý. Preto navrhol dovolanie ako nedôvodné zamietnuť a zároveň si uplatnil náhradu trov dovolacieho konania.

6. Žalobca podal stanovisko k vyjadreniu žalovaného. S vyjadrením žalovaného nesúhlasil a zotrval na

podanom dovolaní v celom rozsahu.

7. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie žalobcu treba odmietnuť.

7.1. Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok (nie „ďalšie odvolanie“) a dovolací súd nesmie byť vnímaný ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu (viď napríklad rozhodnutia dovolacieho súdu sp. zn. 2Cdo/165/2017, 3Cdo/14/2017, 4Cdo/157/2017, 5Cdo/155/2016, 7Cdo/312/2018, 8Cdo/67/2017).

7.2. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšieho stupňa, sa v civilnom sporovom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých môže súd konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania, vrátane dovolacieho konania. Otázka posúdenia, či sú, alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu (pozri napr. rozhodnutia dovolacieho súdu sp. zn. 3Cdo/42/2017, 4Cdo/95/2017, 5Cdo/87/2017, 8Cdo/99/2017).

7.3. O všetkých mimoriadnych opravných prostriedkoch platí, že narušenie princípu právnej istoty strán, ktorých právna vec bola právoplatne skončená, musí byť vyvážené sprísnenými podmienkami prípustnosti. Právnu úpravu dovolania, ktorá stanovuje podmienky, za ktorých môže byť výnimočne prelomená záväznosť už právoplatného rozhodnutia, nemožno interpretovať rozširujúco; namiesto je skôr reštriktívny výklad (pozri napríklad rozhodnutia dovolacieho súdu sp. zn. 1Cdo/26/2017, 2Cdo/154/2017, 3Cdo/42/2017, 5Cdo/12/2017, 7Cdo/163/2017, 8Cdo/73/2017).

7.4. Obsahom základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky je poskytnúť uplatňovanému právu súdnu ochranu, avšak len za predpokladu, že sú splnené procesné podmienky súdneho konania (viď napr. rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. I. ÚS 80/09, II. ÚS 79/08, IV. ÚS 476/2012). Dovolací súd preto pristupuje k podanému dovolaniu tak, že najskôr skúma, či je procesne prípustné; k posúdeniu opodstatnenosti dovolania (t. j. posúdeniu, či je v ňom opodstatnene uplatnený dovolací dôvod) sa dovolací súd dostáva len v prípade prijatia záveru, že dovolanie je prípustné. Dovolanie je prípustné, ak jeho prípustnosť vyplýva z ustanovenia § 420 CSP alebo § 421 CSP. Dôvody zakladajúce prípustnosť dovolania treba dôsledne odlišovať od dôvodov, ktoré zakladajú opodstatnenosť dovolania. Opodstatnené (dôvodné) je také prípustné dovolanie, v ktorom je oprávnené uplatnený dovolací dôvod. Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). V prípade dovolania prípustného podľa § 420 CSP je dovolacím dôvodom procesná vada zmätočnosti uvedená v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP).

8. Dovolateľ odôvodňuje prípustnosť jeho dovolania z § 420 písm. f) CSP, v zmysle ktorého je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

8.1. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú dovolateľom namietanú procesnú vadu zmätočnosti, sú a/ zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b/ nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby (procesnou aktivitou) uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia.

8.2. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03). Z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva povinnosť všeobecného súdu zaoberať sa účinne uplatnenými

námietkami, argumentmi a dôkaznými návrhmi strán (avšak) s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (I. ÚS 46/05). Súd sa z tohto dôvodu nemusí v odôvodnení svojho rozhodnutia zaoberať úplne všetkými dôvodmi a argumentmi procesných strán; postačujúcim je, ak z odôvodnenia rozhodnutia sú zjavné všetky skutočnosti objasňujúce skutkový a právny základ rozhodnutia, ktoré sú podstatné pre rozhodnutie (II. ÚS 76/07).

8.3. Pokiaľ mal dovolateľ za to, že odvolací súd porušil jeho právo na spravodlivý proces, keď nenariadil pojednávanie vo veci a rozhodol o zmene rozsudku súdu prvej inštancie bez toho, aby bolo pred ním vykonané dokazovanie, dovolací súd dáva do pozornosti, že Civilný procesný poriadok (zákon č. 160/2015 Z.z. účinný do 1. júla 2016) uložil povinnosť odvolaciemu súdu nariadiť pojednávanie na prejednanie odvolania vždy, ak je potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie alebo to vyžaduje dôležitý verejný záujem (§ 385 ods. 1 CSP).

8.4. Dovolací súd, s poukazom na nález Ústavného súdu SR vo veci sp. zn. I. ÚS 38/2019 (ZNaU 26/2019), ktorý judikoval, že možno aj pri nariaďovaní, resp. nenariadení odvolacieho pojednávania (ak nie sú dané zákonné podmienky uvedené § 385 ods. 1 CSP, avšak sporové strany sa domáhajú nariadenia ústneho pojednávania) vychádzať z premisy, že ak sa chronologicky v postupe okresného súdu nemôže nič zmeniť, skutkové okolnosti a právne posúdenie veci nie sú pre odvolací súd sporné a ústne odvolacie pojednávanie by splnilo „len“ funkciu verejného vypočutia tvrdení sporových strán, ktoré sú však už prednesené v odvolaní, prípadne v ďalších podaniach a zároveň budú obsahom rozhodnutia odvolacieho súdu, odvolací súd môže uprednostniť princíp procesnej ekonomie pred síce transparentným ústnym prejednaním sporu pred súdom, ktoré by sa však v podstate uskutočnilo v abstraktnej rovine a ďalšie objasnenie veci by neprinieslo, dospel k záveru, že v danom prípade odvolací súd považoval skutkový stav súdom prvej inštancie za preukázaný, ďalšie dokazovanie nevykonával a zo skutkového stavu a vykonaných dôkazov, sám vyvodil právny záver, ktorý uviedol v odôvodnení svojho rozhodnutia. Takýmto postupom nedošlo k zásahu do práva dovolateľa na spravodlivý proces.

8.5. Dovolací súd dáva do pozornosti aj závery uvedené v rozhodnutiach Európskeho súdu pre ľudské práva (ESLP), najmä rozhodnutie Várela Assalino v. Portugalsko z 20. apríla 2002, v zmysle ktorého „v prípadoch, kde skutkové okolnosti nie sú sporné a právne otázky sa nevyznačujú osobitnou zložitou, neuskutočnenie ústneho pojednávania nespôsobuje ujmu požiadavkám č. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd“ (rovnako aj body 10.2. a 10.3. z uznesenia NS SR pod č.k. 9Cdo/61/2023 zo dňa 28. augusta 2024 týkajúci sa totožných účastníkov ako vo veci tejto).

9. Pokiaľ dovolateľ ďalej namietal nedostatočné odôvodnenie rozsudku odvolacieho súdu, z ktorého vyvodzoval dôvod prípustnosti svojho dovolania s poukazom na § 420 písm. f) CSP, dovolací súd konštantne judikuje, že ustálená judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva (ESLP) uvádza, že súdy musia v rozsudkoch jasne a zrozumiteľne uviesť dôvody, na ktorých založili svoje rozhodnutia, musia sa zaoberať najdôležitejšími argumentami vznesenými stranami sporu (účastníkmi konania) a uviesť dôvody pre prijatie alebo odmietnutie týchto argumentov, a že nedodržanie týchto požiadaviek je nezlučiteľné s ideou práva na spravodlivý proces (pozri napr. Garcia Ruiz v. Španielsko, Vétrenko v. Moldavsko, Kraska v. Švajčiarsko).

9.1. Aj najvyšší súd už v minulosti vo viacerých svojich rozhodnutiach, práve pod vplyvom judikatúry ESLP a ústavného súdu, zaujal stanovisko, že medzi práva strany civilného procesu na zabezpečenie spravodlivej ochrany jej práv a právom chránených záujmov patrí nepochybne aj právo na spravodlivý proces a že za porušenie tohto práva treba považovať aj nedostatok riadneho a vyčerpávajúceho odôvodnenia súdneho rozhodnutia. Povinnosť súdu rozhodnutie náležite odôvodniť je totiž odrazom práva strany sporu na dostatočné a presvedčivé odôvodnenie spôsobu rozhodnutia súdu, ktorý sa zaoberá všetkými právne relevantnými dôvodmi uplatnenej žaloby, ako aj špecifickými námietkami strany sporu. Porušením uvedeného práva strany sporu na jednej strane a povinnosti súdu na strane druhej, sa strane sporu (okrem upretia práva dozvedieť sa o príčinách rozhodnutia práve zvoleným spôsobom) odníma možnosť náležite skutkovo, aj právne argumentovať proti rozhodnutiu súdu v rámci využitia prípadných riadnych alebo mimoriadnych opravných prostriedkov. Ak nedostatok riadneho odôvodnenia súdneho rozhodnutia je porušením práva na spravodlivé súdne konanie, táto vada zakladá i prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f) CSP.

9.2. Ak dovolateľ v rámci dovolacieho dôvodu v zmysle § 420 písm. f) CSP namietal nedostatočné odôvodnenie napadnutého rozsudku odvolacieho súdu, dovolací súd opakovane vyjadruje záver, že

odôvodnenie súdneho rozhodnutia v opravnom konaní nemusí odpovedať na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní alebo sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov rozhodnutia, ktoré sa preskúmava v odvolacom konaní (II. ÚS 78/05). Právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia neznamena, že súd musí dať podrobnú odpoveď na každý argument účastníka konania (II. ÚS 76/07). O arbitrárnosti (svojvôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (m. m. I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 383/06). K zjavnej neodôvodnenosti (arbitrárnosti) rozhodnutí všeobecných súdov sa vyjadril aj Ústavný súd Slovenskej republiky, keď uviedol, že je najčastejšie daná rozporom súvislostí ich právnych argumentov a skutkových okolností prerokúvaných prípadov s pravidlami formálnej logiky alebo absenciou jasných a zrozumiteľných odpovedí na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 209/04). Uvedené nedostatky pritom musia dosahovať mieru ústavnej relevancie, teda ich intenzita musí byť spôsobilá porušiť niektoré z práv uvedených v čl. 127 ods. 1 Ústavy. (II. ÚS 302/2019-44 z 20. februára 2020, ods. 17).

9.3. Obsah spisu v ničom neopodstatňuje tvrdenie dovolateľa, že rozhodnutie odvolacieho súdu nie je dostatočne odôvodnené, resp. že trpí až nepreskúmateľnosťou. Odvolací súd zrozumiteľným a jednoznačným spôsobom uviedol dôvody, ktoré ho viedli k rozhodnutiu; pričom odôvodnenie napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu spĺňa náležitosti riadneho odôvodnenia v zmysle § 393 ods. 2 CSP. Treba mať na pamäti, že konanie pred súdom prvej inštancie a pred odvolacím súdom tvorí jeden celok a rozsudok odvolacieho súdu aj vo vzťahu k odôvodneniu rozsudku prvej inštancie, vytvára ich kompletizujúcu jednotu, a to aj v prípade, že pre nesprávne právne posúdenia prvoinštančným súdom, dospeje odvolací súd k inému právnomu záveru ako súd prvej inštancie, ako v tomto prípade. Odvolací súd konštatoval, že súd prvej inštancie zo zisteného skutkového stavu nevyvodil správny právny záver, že započítací úkon zo strany žalovaného je neplatný (bod 22. odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu). Vychádzal zo skutkového stavu a dokazovania vykonaného súdom prvej inštancie, keď po právnej stránke posúdil vec inak, a to vzhľadom na právoplatné rozhodnutie v konaní pred Krajským súdom v Prešove, ktorý rozsudkom zo dňa 7. septembra 2022 č.k. 13Co/36/2022-823 zmenil rozsudok súdu prvej inštancie (OS vo Vranove nad Topľou pod sp. zn. 9C/91/2016) tak, že určil, že záložné právo zapísané v Notárskom centrálnom registri záložných práv pod č. zápisu 17743/2014 zaniklo a nahradil prejav vôle žalovaného s vykonaním výmazu predmetného záložného práva. V týchto konaniach išlo o totožných účastníkov konania ako v tomto (len v opačnom postavení). Odvolací súd poukázal, že dôvodnosť nároku žalobcu uplatneného v tomto konaní bolo závislé od posúdenia otázky, či došlo k zániku nároku vyplývajúceho zo zmluvy o pôžičke z 24. septembra 2014 splnením alebo započítaním, ktorá otázka už bola predmetom posúdenia v konaní vedenom pred Okresným súdom vo Vranove na Topľou v spojení s rozhodnutím Krajského súdu v Prešove č.k. 13Co/36/2022. Právoplatným rozsudkom Krajského súdu v Prešove tak došlo k vyriešeniu hmotnoprávneho vzťahu vyplývajúceho zo zmluvy o pôžičke zo dňa 24. septembra 2014 uzatvorenej medzi stranami sporu. V konaní vedenom na Krajskom súde v Košiciach pod sp. zn. 6Co/108/2021 bol preto súd viazaný vyriešením tejto predbežnej otázky a nemohol vychádzať z iného záveru ohľadom zániku nároku vyplývajúceho zo zmluvy o pôžičke uzatvorenej medzi stranami sporu splnením a započítaním, než ako o tomto ich právnom vzťahu už bolo právoplatne rozhodnuté.

9.4. Dovolací súd pri posudzovaní dôvodnosti namietaného porušenia procesných práv dovolateľa nezistil také nedostatky v postupe odvolacieho súdu, ktoré by odôvodňovali záver, že jeho závery by boli svojvoľné alebo zjavne neodôvodnené, resp. až nepreskúmateľné. Z obsahu preskúmaného rozhodnutia odvolacieho súdu nevyplýva taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich podstaty a zmyslu.

9.5. Za procesnú vadu konania podľa § 420 písm. f) CSP tak nemožno považovať to, že súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv dovolateľa.

10. Najvyšší súd tiež uvádza, že nedostatočné zistenie skutkového stavu, nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu nie je v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu považované za vadu konania v zmysle § 420 písm. f) CSP (v tomto smere najvyšší súd poukazuje na naďalej opodstatnené závery vyjadrené v judikátoch R 37/1993 a R 125/1999, R

42/1993, R 6/2000. Súlad tohto právneho názoru s Ústavou Slovenskej republiky posudzoval už ústavný súd, nedospel však k záveru o jeho ústavnej neudržateľnosti (II. ÚS 465/2017). Rovnako prípustnosť dovolania v zmysle § 420 písm. f) CSP nezakladá ani to, že napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu (prípadne) spočívalo na nesprávnych právnych záveroch, t. j. nesprávnom právnom posúdení veci (porovnaj judikáty R 54/2012 a R 24/2017).

10.1. Dovolateľ nie je spokojný s právnym posúdením veci odvolacím súdom. K dovolateľovej námietke smerujúcej k nesprávnu právnu posúdeniu veci pri uplatnenom dovolacom dôvode (§ 420 písm. f) CSP) je potrebné opakovane pripomínať, že nesprávne právne posúdenie je chybnou aplikáciou práva na zistený skutkový stav; dochádza k nej vtedy, ak súd nepoužil správny (náležitý) právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery. Podľa ustálenej judikatúry najvyššieho súdu ale nesprávne právne posúdenie veci nezakladá vadu zmätočnosti uvedenú v § 420 písm. f) CSP (R 24/2017, 1Cdo/202/2017, 2Cdo/101/2017, 3Cdo/94/2017, 4Cdo/47/2017, 5Cdo/145/2016, 7Cdo/113/2017, 8Cdo/76/2018, 9Cdo/86/2020, 9Cdo/170/2020, R 54/2012). V zmysle rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky zo 6. marca 2019 sp. zn. I. ÚS 61/2019 aj v právnych veciach, na ktoré sa vzťahuje CSP, je opodstatnený názor, podľa ktorého nesprávne právne posúdenie veci nezakladá vadu konania podľa § 420 písm. f) CSP, lebo tu nejde „o nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces“.

11. Ako „obiter dictum“ k predmetnej veci dovolací súd uvádza, že dovolanie žalovaného (KAMIOR s.r.o.) proti rozsudku odvolacieho súdu zo dňa 7. septembra 2022 č. k. 13Co/36/2022 bolo NS SR v konaní pod sp. zn. 9Cdo/61/2023 dňa 28. augusta 2024 odmietnuté podľa § 447 písm. c) CSP.

12. Vzhľadom na dovolateľom nedôvodne namietané procesné pochybenie odvolacieho súdu, dovolací súd dospel k záveru, že zo strany odvolacieho súdu nedošlo k porušeniu práva dovolateľa na spravodlivý súdny proces.

13. Najvyšší súd preto odmietol dovolanie žalobcu podľa § 447 písm. c) CSP, v zmysle ktorého dovolací súd odmietne dovolanie, ak smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné.

14. Výrok o nároku na náhradu trov dovolacieho konania najvyšší súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

15. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.